

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Теорії кризи суспільства»

Рівень вищої освіти

Третій (освітньо-науковий)

Освітня програма

033 Філософія

Заняття:

Лекції

3 години на тиждень згідно розкладу

Практичні

2 години на тиждень згідно розкладу

Кількість кредитів

4 (120 годин)

Мова викладання

Українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=1763>

Кафедра, що викладає	Філософії і педагогіки
----------------------	------------------------

Викладач:

Захарчук Олексій Феліксович
доцент кафедри філософії і педагогіки,
Кандидат філософських наук, доцент

E-mail: zakharchuk.o.f@nmu.one

Консультації: щочетверга 14.30-16.00 (крім святкових днів), ауд. 116;

лекції та практичні заняття проводяться відповідно до розкладу.

1. Анотація до курсу

«Теорії кризи суспільства» – навчальна дисципліна вибіркового блоку освітньої програми «Філософія». Дисципліна розвиває у студентів навички критичного мислення та вміння застосовувати ці навички для практичного аналізу суспільних процесів на високому філософському теоретико-методологічному рівні.

2. Мета та завдання курсу

Мета курсу: Розширити здібності аналітичного мислення студентів щодо здійснення цілісного концептуального аналізу функціонування та динаміки розвитку сучасного суспільства, ролі в ньому людини з точки зору проблемного підходу. Вдосконалити культуру самостійного критичного мислення із залученням понятійно-категоріального апарату соціальної філософії.

Завдання:

- На базі матеріалів курсу показати студентам важливість критичного мислення, як невід'ємного елемента західної культури
- Сприяти формуванню у свідомості студентів цілісної картини філософсько-історичного процесу, одним з елементів якого є вивчення кризових явищ у суспільстві
- Навчити студентів застосовувати навички критичного мислення для досягнення та вирішення актуальних проблем соціуму

3. Результати навчання:

- свідомо використовувати наукову методологію у різних видах діяльності, орієнтуватись в сучасних здобутках людства в галузі соціальної філософії, науки та культури
- виконувати прикладні дослідження у соціально-політичній сфері
- розробляти та реалізовувати стратегічні плани розвитку певних соціальних інституцій, або суспільства в цілому
- розуміти існуючі та прогнозувати можливі негативні кризові явища у суспільстві
- здійснювати критичний аналіз суспільно-політичних процесів у сучасному українському суспільстві

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1 Соціальна філософія як методологічна основа теорії кризи суспільства
Суспільство як особлива форма існування людських колективів.
Влада та політика їх генетичний зв'язок з суспільною природою людини.
Соціальна філософія як онтологія суспільного буття
Предмет, мета, завдання соціальної філософії
Специфіка філософського та політологічного підходу щодо досягнень суспільно-політичної сфери
2 Історичне підґрунтя теорії кризи суспільства
Теорії кризи суспільства в філософії Давнього Сходу
Теорії кризи суспільства в філософії Середньовіччя
Теорії кризи суспільства в філософії Відродження
Теорії кризи суспільства в філософії Нового часу
3 Історичне підґрунтя теорії кризи суспільства (продовження)
Теорії кризи суспільства в філософії Нового часу (17ст.)

Теорії кризи суспільства в філософії французького Просвітництва
Теорії кризи суспільства в німецькій класичній філософії
4 Теорії кризи суспільства у Західній філософії 19-21 ст.
Теорії кризи суспільства в філософії марксизму
Теорії кризи суспільства в філософії життя
Теорії кризи суспільства в філософії психоаналізу
5 Теорії кризи суспільства у Західній філософії 19-21 ст. (продовження)
Теорії кризи суспільства в соціокультурології (О. Конт, Е. Дюркгейм, М. Ковалевський, М. Вебер, Т. Парсонс, Р. Мертон)
Теорії кризи суспільства в філософії екзистенціалізму
Теорії кризи суспільства в релігійно-містичні концепції суспільства
6 Теорії кризи суспільства у Західній філософії 19-21 ст. (закінчення)
Теорії кризи суспільства в філософії Франкфуртської школи
Теорії кризи суспільства в філософії постмодерну
Теорії кризи суспільства в комунікативній філософії
Теорії кризи суспільства в українській філософській традиції
7 Глобалізація як фактор кризи сучасного суспільства
Глобалізація як феномен постіндустріальної цивілізації
Традиційне та нетрадиційне суспільство: специфіка та тенденції
Вплив науки та технології на суспільно-політичну сферу
Масова культура та суспільство споживання
8. Людина в умовах кризи сучасного суспільства.
Людина як основна цінність. Гуманістичні цінності сучасної цивілізації
Криза гуманістичних цінностей та концепції мультикультуралізму
Західна демократія в умовах глобальної кризи суспільства
Проблема свободи та маніпулювання свідомістю в інформаційному суспільстві.
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1 Предмет соціальної філософії та її місце в системі філософських знань
2 Соціальне та політичне буття суспільства
3 Суспільні конфлікти та конфліктологія
4 Економічне життя суспільства: Проблеми сучасного капіталізму
5 Духовна складова суспільного життя. Девальвація духовних цінностей у споживацькому суспільстві.
6 Головні проблеми сучасного українського суспільства та можливі шляхи їх вирішення.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.
Активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.
Використання MSTeams (<https://teams.microsoft.com/>)

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74 - 89	добре
60 - 73	задовільно
0 - 59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	<p>Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання.</p> <p>Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали.</p> <p>Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями.</p> <p>18-20 балів – відповідь правильна, точна;</p> <p>15-17 балів – відповідь правильна, складає 80%;</p> <p>10-14 балів – відповідь не повна, складає 50%;</p> <p>5-9 бали – відповідь складає 20-40%;</p> <p>1-4 бали – відповідь складає до 10%;</p> <p>0 балів – відповіді немає.</p> <p>Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100</p>
--	---

6.3 Критерії оцінювання теоретичної частини (разом 30 балів).

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, яке містить 3 питання, кожне з яких оцінюється 10 балів

У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводитися усно з використанням інструментів Office 365 та Zoom.

Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

- **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- **0 балів** – відповіді немає.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". <https://inlnk.ru/xvgyx>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams та на вайбер викладача.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перескладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал.

У разі міжнародної мобільності чи карантинних умов навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

8. Рекомендована література

Основна

1. Соціальна і гуманітарна політика : підручник / [авт. кол. : В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. – К. : НАДУ, 2016. – 792 с.
2. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. / В. П. Андрущенко, Л. В. Губерський, М. І. Михальченко. — Вид. 4-те, випр. та доп. — К. : Юрінком Інтер, 2016. — 552 с.
3. Губерський Л.В., Кремень В.Г., Ільїн В.В. Ескізи про мудрість. Від міфу до істини: навчальний посібник / Л.В. Губерський, В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2019. – 317 с.
4. Петрушенко В.Л. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. – Л.: Львівська політехніка, 2019. – 569 с.
5. Суспільно-політичні процеси. Науково-популярне видання громадської організації “Академія політичних наук”. — К., 2017. Випуск 2–3(6-7). — 308 с.

Додаткова

1. Відповідальна політика в сучасній Україні: ілюзії та реалії: монографія / [М. В. Горбатюк та ін.] ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. - Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2021. - 250 с.
2. Донскіс Л. Сучасність у кризі. Діалог про культуру причетності / Леонідас Донскіс; пер. [з англ.] Наталії Комарової ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.", Центр європ. гуманітар. дослідж., Центр дослідж. історії та культури східноєвроп. єврейства. - Київ : Дух і літера, 2022. - 318 с.
3. Захист прав людини в умовах суспільних трансформацій: концептуальні та нормативно-правові засади: [колект.] монографія / [Д. О. Маріц та ін. ; ред.: Д. О. Маріц, О. Л. Львова] ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського". - Вінниця : Твори, 2021. - 340 с.
4. Карон, Жан-П'єр. Гроші, гроші...етика / Жан -П'єр Карон ; пер. [з фр.] Надії Гутянської. - Київ : НАІРІ, 2021. - 166 с.
5. Людина і суспільство: філософські, психологічні та політологічні виміри: монографія : в 3 кн. / за ред. чл.-кор. НАН України, д-ра філос. наук., проф. В. П. Мельника ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім Івана Франка, 2023.
6. Особливості правового забезпечення інтересів держави та суб'єктів приватного права в умовах системних суспільних криз: зб. наук. пр. / [Попович Т. Г. та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. Д. Крупчана ; Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака. - Київ : НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2019. - 227 с.
7. Політичне поле України у ситуації суспільної кризи: влада, опозиція, політичні партії, громадські організації: [колект. монографія] / [Шайгородський Ю. Ж. та ін.] ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. - Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2020. - 263 с.
8. Соціокультурні чинники трансформації політичної реальності у XXI столітті : монографія / [ред. кол. : В. В. Попков (наук. керівн.), Є. С. Огаренко, Н. Є. Степанова, О.Ю. Хорошилов]. – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2020, - 296 с.
9. Сенека, Луцій Анней Про стійкість мудреця: діалоги / Луцій Анней Сенека ; пер. з латини Андрій Содомора. - 3-те вид. - Львів : Априорі, 2023. - 204 с.
10. Феномен кризи: філософські та соціально-психологічні шляхи попередження і подолання: колект. монографія / [А. С. Борисюк та ін. ; відп. ред. М. П. Тимофієва] ; ВДНЗ України "Буковин. держ. мед. ун-т". - Чернівці : Технодрук, 2020. - 227 с.
11. Цивілізаційна ідентичність українства: історія і сучасність: монографія / [О. О.

Рафальський та ін. ; наук. ред. Я. С. Калакура] ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. - Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса, 2022. - 511 с.

12. Шапіро Б. Смысл історії. Як розум і мораль зумовили велич Заходу / Бен Шапіро ; пер. з англ. Геннадій Шпак. - Київ : Наш Формат, 2022. – 201.